

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М.С. Жуковського
"Харківський авіаційний інститут"

Кафедра публічного управління та підприємництва (№601)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова НМК

Філіп
(підпис)

Л.О. Філіпковська
(підпис та прізвище)

«21» серпня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ОБОВ'ЯЗКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Макроекономіка та мікроекономіка

(код фаху і назва навчальної дисципліни)

Галузі знань:

- 05 «Соціальні та поведінкові науки»
- 07 «Управління та адміністрування»
- 28 «Публічне управління та адміністрування»
- 29 «Міжнародні відносини»
(включає і назви галузей)

Спеціальності:

- 051 «Економіка»
- 071 «Облік і оподаткування»
- 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
- 073 «Менеджмент»
- 075 «Маркетинг»
- 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
- 281 «Публічне управління та адміністрування»
- 292 «Міжнародні економічні відносини»
(код та найменування спеціальності)

Освітня програма:

- Економіка підприємства
- Облік і аудит
- Фінанси і кредит
- Менеджмент
- Маркетинг
- Логістика
- Управління проектами
- Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
- Експертиза товарів та послуг
- Публічне управління та адміністрування
- Міжнародна економіка
- Міжнародний туристичний бізнес
(найменування освітньої програми)

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Харків 2020

Робоча програма з навчальної дисципліни «Макроекономіка та мікроекономіка» для студентів за **спеціальностями**: 051 «Економіка», 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», 073 «Менеджмент», 075 «Маркетинг», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», 281 «Публічне управління та адміністрування», 292 «Міжнародні економічні відносини», **освітніми програмами**: економіка підприємства; облік і аудит; фінанси і кредит; менеджмент; підприємництво, торгівля та біржова діяльність; експертиза товарів та послуг; логістика; управління проектами; маркетинг, публічне управління та адміністрування, міжнародна економіка, міжнародний туристичний бізнес.

27 серпня 2020 р, 15 с.

Розробники:

Доцент кафедри публічного управління та підприємництва
к. е. н., доцент

 С. М. Хмель

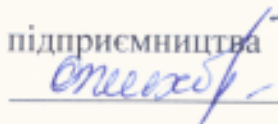
Старший викладач кафедри публічного управління та підприємництва

 В.І. Хмель

Робочу програму розглянуто на засіданні кафедри публічного управління та підприємництва (№601)

Протокол № 1 від "27" серпня 2020 р.

Завідувач кафедри публічного управління та підприємництва
д.е.н., професор

 О.Б. Жихор

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни (денна форма навчання)
Кількість кредитів - 4	Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», 07 «Управління та адміністрування» 28 «Публічне управління та адміністрування» «Міжнародні відносини» (шифр і найменування)	Цикл загальної підготовки
Кількість модулів - 2		Навчальний рік
Кількість змістовних модулів - 2		2020/2021
Індивідуальне завдання - написання реферату (назва)	Спеціальність 051 «Економіка» 071 «Облік і оподаткування» 72 «Фінанси, банківська справа та страхування» 73 «Менеджмент» 75 «Маркетинг» 76 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» 281 «Публічне управління та адміністрування» 292 «Міжнародні економічні відносини» (код і найменування) Освітня програма Економіка підприємства Облік і аудит Фінанси і кредит Менеджмент Логістика Управління проектами Маркетинг Підприємництво, торгівля та біржова діяльність Експертиза товарів та послуг Публічне управління та адміністрування Міжнародна економіка Міжнародний туристичний бізнес Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Семестр
Загальна кількість годин: кількість годин аудиторних занять - 56 год./ загальна кількість годин -120 год.		3-й
		Лекції1
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 3,5 год.; самостійної роботи студента - 4 год.		32 годин
		Практичні, семінарські*
		24 годин
		Лабораторні*
		годин
		Самостійна робота
		64 годин
		Вид контролю
		модульний контроль, іспит

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: 56/64 год.

¹Аудиторне навантаження може бути зменшене або збільшене на одну годину залежно від розкладу занять.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Макроекономіка та мікроекономіка»: засвоєння економіко-теоретичних положень про механізм функціонування національної економіки в умовах ринку та основні критерії і принципи ефективного функціонування первинних суб'єктів ринкової системи господарювання, формування сучасного економічного мислення.

Завдання навчальної дисципліни «Макроекономіка та мікроекономіка»: вивчення економіки в цілому на макро і глобальному рівнях, а також засвоєння основних положень сучасної теорії виробничої діяльності суб'єктів господарювання на мікро рівні.

Результати навчання: у результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні:

знати:

- основні поняття макроекономічного аналізу;
- сутність і закономірності відтворення суспільного продукту;
- теоретичні основи національного господарства та економічні аспекти глобальних проблем.
- сутність раціональної поведінки споживачів;
- сутність і механізми дії законів попиту і пропозиції;
- критерії стану рівноваги фірми та галузі;
- механізм функціонування і особливості ринків факторів виробництва. **вміти:**
- аналізувати, порівнювати, давати оцінку ефективності використання обмежених ресурсів з метою отримання максимального кінцевого результату;
- прогнозувати і робити висновки, володіючи сучасною макроекономічною ситуацією в країні;
- визначити рівень ефективності виробництва на підприємстві;
- провести порівняльний економічний аналіз різних (альтернативних) варіантів використання наявних виробничих ресурсів;
- використовувати отримані теоретичні знання для аналізу економічного розвитку суспільства.

мати уявлення:

- про прогнозування макроекономічних ситуацій в країні;
- про методику визначення оптимального об'єму випуску і передумови максимізації прибутку фірми.

мати компетентності:

- Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- Здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктів.
- Здатність розробляти тактичні та оперативні плани управлінської діяльності.
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.
- Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

- Здатність до формування світогляду щодо розвитку людського буття, суспільства, природи, духовної культури
- Здатність обґрунтовувати управлінські рішення та спроможність забезпечувати їх правомірність
- Здатність використовувати професійно-профільовані знання в галузі економіки та нормування праці.
- Здатність використовувати професійно-профільовані знання в галузі економічного обґрунтування управлінських рішень.
- Здатність використовувати професійно-профільовані знання в галузі економічного аналізу,
- Здатність оцінювати економічні події, приймати відповідні управлінські рішення та обґрунтовувати напрями їх реалізації.
- Здатність використовувати математичний інструментарій для дослідження економічних процесів, розв'язання прикладних економічних та оптимізаційних завдань в сфері обліку та аудиту.
- Здатність організовувати власну професійну діяльність, застосовувати знання в практичних ситуаціях, приймати рішення, вдосконалювати облік і аудит, використовуючи набуті знання.

результати навчання:

- Використовувати методи аналізу та оцінювання програм сталого розвитку.
- Здатні використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях.
- Здатні застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.
- Здатні вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів.
- Вміти ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники використовуючи сучасні комп'ютерні і телекомунікаційні технології обміну та розповсюдження інформації.
- Вміти абстрактно мислити, аналізувати та синтезувати інформацію.
- Вміти демонструвати стійке розуміння принципів економічної науки, особливостей функціонування економічних систем.
- Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки, обґрунтовувати напрями її удосконалення.
- Демонструвати вміння абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.
- Вміти пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.
- Використовувати професійні знання і практичні навички з фахових дисциплін в обліку, аналізі і аудиті суб'єктів підприємництва, бюджетних установ і організацій.

- Формувати й аналізувати фінансову, управлінську, податкову і статистичну звітність підприємств, установ, організацій та інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень.
- Визначати фінансовий стан суб'єкта господарювання, його фінансові результати, грошові потоки, використовуючи сучасні технології й техніки аналізу.
- Знати теоретичні, методичні та практичні положення контрольного процесу, розробляти та оцінювати ефективність системи контролю суб'єктів господарювання.
- Застосовувати наукові методи досліджень у сфері обліку, контролю, аудиту і аналізу з метою імплементувати їх у професійну діяльність та господарську практику.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких компетентностей:

ЗК2 - Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3 - Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ЗК4 - Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК5 - Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

СК1 - Здатність визначати та описувати характеристики організації.

СК2 - Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

СК3 - Здатність визначати перспективи розвитку організації.

СК4 - Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними.

СК20 - Здатність розуміти економічні основи функціонування організації, визначати потреби та напрями раціонального використання ресурсів організації.

Програмні результати навчання:

РН4 – Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.

РН5 – Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.

РН6 – Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

РН17 – Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.

РН24 – Володіти методами обґрунтування управлінських рішень на основі комплексних економічних та фінансових розрахунків в контексті забезпечення конкурентоспроможності підприємства в умовах мінливого бізнес-середовища

Міждисциплінарні зв'язки: політична економія, історія економіки та економічної думки, міжнародна економіка, міжнародні економічні відносини, економіка підприємства, інфраструктура товарного ринку, економіка праці і соціально трудові відносини, історія міжнародних відносин, основи міжнародних відносин, мікроекономіка, макроекономіка, маркетинг, менеджмент.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Макроекономічний аналіз.

Тема 1. Предмет та методологія макроекономіки та мікроекономіки

Зародження економічних знань.

Історія розвитку макро- та мікроекономічної науки.

Суб'єкти та об'єкти макро- та мікроекономічних відносин.

Предмет макро- та мікроекономічного аналізу.

Взаємозв'язок макроекономіки та мікроекономіки.

Методи пізнання економічних процесів, явищ на макро- та мікрорівнях.

Тема 2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків

Система національних рахунків як нормативна база макроекономічного рахівництва. Основні показники макроекономічних вимірювань. Номінальні та реальні макроекономічні показники. Індекси цін та дефлятор (інфлятор) ВВП.

Тема 3. Споживання, заощадження та інвестиції.

Споживання та чинники, що впливають на споживання. Заощадження та чинники, що на нього впливають. Інвестиції та фактори інвестування. Чинники інвестиційного попиту.

Тема 4. Модель сукупного попиту та сукупної пропозиції.

Сукупний попит.

Чинники, що впливають на сукупний попит. Сукупна пропозиція.

Чинники, що впливають на сукупну пропозицію.

Кейнсіанський, проміжний та класичний відрізки кривої сукупної пропозиції.

Тема 5. Економічна динаміка та макроекономічна рівновага

Економічне зростання і економічний розвиток. Типи економічного зростання. Циклічні коливання в економіці.

Рівновага економічних систем та механізм її забезпечення. Моделі макроекономічної рівноваги.

Тема 6. Фіскальна політика держави.

Роль держави у ринковій економіці.

Основні економічні функції держави.

Зміст фіскальної політики: цілі та інструменти.

Податкові надходження як основне джерело доходів держави.

Державні видатки. Їх структура. Державний бюджет.

Державний борг, його причини та наслідки для суспільства.

Тема 7. Фінансово-кредитна система та грошовий обіг

Банківська система, її структура. Функції центрального банку та комерційних банків. Попит на гроші, пропозиція грошей. Грошова маса. Рівновага на грошовому ринку. Грошово-кредитне регулювання економіки. Основні інструменти регулювання грошового ринку. Інфляція як показник макроекономічної нестабільності. Антиінфляційна політика держави. Вплив грошово-кредитної політики на рівень національного виробництва.

Тема 8. Безробіття та політика зайнятості.

Ринок праці. Попит і пропонування на ринку праці. Зайнятість і безробіття. Закон Оукена.

Державне регулювання ринку праці.

Проблема нерівності в розподілі доходів. Крива Лоренца. Коефіцієнт Джині.

Тема 9. Макроекономічна політика у відкритій економіці

Зовнішньоекономічна діяльність та її форми. Міжнародний розподіл праці та зовнішня торгівля. Валютні відносини. Валютний курс. Валютні системи. Платіжний баланс і його структура. Розрахунковий баланс. Види розрахункових балансів. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Модульний контроль - виконання контрольно-модульної роботи №1.

Змістовий модуль 2. Мікроекономічний аналіз.

Тема 10. Теорії поведінки споживача

Види потреб. Економічні та неекономічні блага.

Корисність продукту, її кількісне визначення. Загальна і гранична корисність. Раціональний вибір споживача (кардиналістська теорія).

Перший закон Госсена. Раціональний вибір споживача. Другий закон Госсена. Рівновага споживача.

Ординалістський підхід до аналізу функції корисності. Криві байдужості (індиферентності). Карта байдужості. Графік "доход - споживання". Графік "ціна - споживання". "Надлишок споживача".

Тема 11. Попит, пропозиція, їх взаємозв'язок

Індивідуальний та ринковий попит. Закон попиту. Нецінові детермінанти попиту.

Еластичність попиту за ціною та за доходом. Ринкова пропозиція. Закон пропозиції. Нецінові фактори пропозиції. Еластичність пропозиції.

Механізм балансування попиту і пропозиції і встановлення ринкової рівноваги.

Тема 12. Мікроекономічна модель підприємства

Виробництво та обмін.

Підприємство як первинна ланка виробництва і як суб'єкт ринкових відносин.

Основні типи підприємств у сучасній ринковій економіці.

Фактори виробництва, їхнє угруповання. Виробнича функція підприємства.

Тема 13. Варіації факторів виробництва та оптимум товаровиробника

Варіативність використання виробничих ресурсів. Ізокванти.

Виробництво з одним змінним ресурсом.

Закон спадної віддачі.

Виробництво з двома змінними ресурсами.

Правила комбінування виробничих ресурсів. Оптимум виробника.

Тема 14. Витрати і результати виробництва

Витрати підприємства (економічні та бухгалтерські).

Загальні, середні та граничні витрати. Передумови мінімізації витрат фірми. Доходи підприємства. Валовий, середній та граничний доход. Прибуток підприємства. Показники прибутковості виробництва. Правила максимізації прибутку або мінімізації збитків фірми.

Тема 15. Ринок досконалої конкуренції

Ознаки досконалої конкуренції. Умови формування ринку досконалої конкуренції. Графік попиту на продукцію окремої фірми та її доходу в умовах чистої конкуренції. Криві пропозиції конкурентної фірми і галузі і рівновага у короткостроковому періоді. Пропозиція фірми у довгостроковому періоді.

Довгострокова рівновага фірми і галузі в умовах досконалої конкуренції.

Тема 16. Ринки недосконалої конкуренції

Ознаки чистої монополії. Умови і причини монополізації виробництва. Рівновага фірми-монополіста.

Економічні наслідки монополізації виробництва. Державна антимонопольна політика.

Сутність олігополі стичної моделі.

Некооперативна та кооперативна форми ринкової поведінки фірм-олігополістів. "Ламана" крива попиту.

Характерні риси монополістичної конкуренції. Нецінова конкуренція: форми, передумови та наслідки.

Тема 17. Ринок факторів виробництва

Попит на фактори виробництва.

Ринки факторів виробництва, їхня корелятивність із ринками товарів. Індивідуальний і галузевий попит на фактори виробництва. Основні фактори динаміки попиту на виробничі ресурси. Крива попиту на виробничі ресурси.

Еластичність попиту на виробничі ресурси і фактори, що її визначають.

Модульний контроль - виконання контрольно-модульної роботи №2.

Модуль 2.

Індивідуальне завдання — написання реферату

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
		л	п(с.з)	лаб.	с.р.
1	2	3	4	5	6
Модуль 1					
Змістовий модуль 1. Макроекономічний аналіз					
Тема 1. Предмет та методологія макро- та мікроекономіки	4	1	1	-	2
Тема 2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків	7	2	2	-	3
Тема 3. Споживання, заощадження та інвестиції	6	2	1	-	3
Тема 4. Модель сукупного попиту та сукупної пропозиції	7	2	1	-	3
Тема 5. Економічна динаміка та макроекономічна рівновага	6	2	1	-	3
Тема 6. Фіскальна політика держави	6	2	1	-	3
Тема 7. Фінансово-кредитна система та грошовий обіг	7	2	1	-	4
Тема 8. Безробіття та політика зайнятості	5	1	1	-	3
Тема 9. Макроекономічна політика у відкритій економіці	7	2	1	-	4
Модульний контроль (виконання контрольно-модульної роботи №1)	2	-	2	-	-
Разом за змістовим модулем 1	56	16	12	-	28
Змістовий модуль 2. Мікроекономічний аналіз					
Тема 10. Теорії поведінки споживача	7	2	1	-	4
Тема 11. Попит, пропозиція, їх взаємозв'язок	6	2	1	-	3
Тема 12. Мікроекономічна модель підприємства	6	2	1	-	3
Тема 13. Витрати і результати виробництва	7	2	1	-	4
Тема 14. Варіації факторів виробництва та оптимум товаровиробника	6	2	1	-	3
Тема 15. Ринок досконалої конкуренції	7	2	2	-	3
Тема 16. Ринки недосконалої конкуренції	9	2	2	-	5
Тема 17. Ринок факторів виробництва	6	2	1	-	3
Модульний контроль (виконання контрольно-модульної роботи №2)	2	-	2	-	-
Разом за змістовим модулем 2	56	16	12	-	28
Усього годин	112	32	24	-	56
Модуль 2					
Індивідуальне завдання (написання реферату)	8				8
Контрольний захід (іспит)					
Усього годин	120	32	24	-	64

5. Темі семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет та методологія макроекономіки та мікроекономіки	1
2	Макроекономічні показники в системі національних рахунків	2
3	Споживання, заощадження та інвестиції.	1
4	Модель сукупного попиту та сукупної пропозиції.	1
5	Економічна динаміка та макроекономічна рівновага	1
6	Фіскальна політика держави.	1
7	Фінансово-кредитна система та грошовий обіг	1
8	Безробіття та політика зайнятості.	1
9	Макроекономічна політика у відкритій економіці.	1
	Модульний контроль (виконання контрольно-модульної роботи №1)	
10	Теорії поведінки споживача	1
11	Попит, пропозиція, їх взаємозв'язок	1
12	Мікроекономічна модель підприємства	1
13	Витрати і результати виробництва	1
14	Варіації факторів виробництва та оптимум товаровиробника	1
15	Ринок досконалої конкуренції	2
16	Ринки недосконалої конкуренції	2
17	Ринок факторів виробництва	1
	Модульний контроль (виконання контрольно-модульної роботи №2)	2
Разом:		24

6. Темі практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин.
1		
2		

7. Темі лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет та методологія макроекономіки та мікроекономіки	2
2	Макроекономічні показники в системі національних рахунків	3
3	Споживання, заощадження та інвестиції.	3
4	Модель сукупного попиту та сукупної пропозиції.	3
5	Економічна динаміка та макроекономічна рівновага	3
6	Фіскальна політика держави.	3
7	Фінансово-кредитна система та грошовий обіг	4
8	Безробіття та політика зайнятості.	3
9	Макроекономічна політика у відкритій економіці.	4
10	Теорії поведінки споживача	4
11	Попит, пропозиція, їх взаємозв'язок	3
12	Мікроекономічна модель підприємства	3

13	Витрати і результати виробництва	4
14	Варіації факторів виробництва та оптимум товаровиробника	3
15	Ринок досконалої конкуренції	3
16	Ринки недосконалої конкуренції	5
17	Ринок факторів виробництва	3
	Індивідуальне завдання (написання реферату)	8
Разом:		64

9. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання з дисципліни «Макроекономіка та мікроекономіка» виконуються студентами самостійно при консультуванні викладачем. Індивідуальна робота передбачає підготовку рефератів, доповідей.

Тематика індивідуальних завдань (рефератів).

1. Економіка як наука про обмеженість ресурсів та проблему вибору.
2. Макроекономіка як наука.
3. Основні макроекономічні показники та їх вимір.
4. Споживання, заощадження, інвестиції та фактори, що їх визначають.
5. Сутність і основні чинники економічного зростання.
6. Теорії макроекономічної рівноваги.
7. Циклічні коливання в умовах ринкової економіки.
8. Державний борг: причини і наслідки для суспільства.
9. Сутність, причини та механізм інфляції.
10. Грошова маса. Пропозиція грошей та попит на них.
11. Функції і роль кредиту в сучасній ринковій економіці.
12. Структура банківської системи.
13. Фінанси і фінансова система.
14. Система оподаткування в сучасній ринковій економіці.
15. Державний бюджет: шляхи формування та використання.
16. Економічна нестабільність і безробіття.
17. Проблема нерівності в розподілі доходів.
18. Світове господарство: основні риси і тенденції розвитку.
19. Міжнародні валютні відносини.
20. Міжнародні фінансово-економічні організації.
21. Мікроекономіка як складова частина економічної теорії.
22. Кардиналістське трактування раціонального споживчого вибору і рівноваги споживача.
23. Ординалістська концепція раціонального споживчого вибору.
24. Закон попиту. Індивідуальний і ринковий попит.
25. Ринкова пропозиція. Закон пропозиції.
26. Ринкова рівновага і механізм її встановлення.
27. Витрати фірми, їх види та показники.
28. Система показників доходів підприємства (фірми).
29. Умови максимізації прибутку або мінімізації збитків фірми.
30. Рівновага фірми і галузі в довгостроковому періоді в умовах досконалої конкуренції.
31. Державне регулювання в монополістичних галузях.
32. Основні варіанти ринкової поведінки фірм-олігополістів.
33. Загальні риси і особливості монополістичної конкуренції в порівнянні з іншими ринковими моделями.
34. Особливості та функції ринків факторів виробництва.
35. Ринок праці та його різновиди.

10. Методи навчання

Проведення аудиторних лекцій, семінарських занять, індивідуальні консультації (при необхідності), самостійна робота студентів за матеріалами, опублікованими кафедрою (методичні посібники), написання рефератів.

11. Методи контролю

Проведення поточного контролю, письмового модульного контролю, фінальний контроль у вигляді іспита.

12. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують студенти

12.1 Розподіл балів, які отримують студенти (іспит)

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Модуль 1			
Змістовний модуль I (T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7, T8, T9)			
Робота на лекціях та семінарських заняттях	0...2	4	0.8
Самостійна робота (відповідь на контрольні запитання або тематичне тестування)	0...2	6	0.12
Виконання контрольно-модульної роботи № 1	0.25	1	0.25
Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль II (T10, T11, T12, T13, T14, T15, T16, T17)			
Робота на лекціях та семінарських заняттях	0.2	4	0..8
Самостійна робота (відповідь на контрольні запитання або тематичне тестування)	0.2	6	0.12
Виконання контрольно-модульної роботи № 2	0....25	1	0__25
Модуль 2			
Виконання та захист індивідуального завдання (реферату)	0.10	Іреферат	0.10
Усього за семестр			0.100

T1, T2, ..., T17 - теми змістових модулів

Семестровий контроль (іспит) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до іспиту/заліку. Під час складання семестрового іспиту/заліку студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для іспиту/заліку складається з двох теоретичних питань, максимальна кількість балів за кожне питання 50 балів, що складає в сумі 100 балів.

12.2. Якісні критерії оцінювання

Необхідний обсяг знань для одержання позитивної оцінки:

у результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні знати:

- основні поняття макроекономічного аналізу;
- сутність і закономірності відтворення суспільного продукту;
- теоретичні основи національного господарства та економічні аспекти глобальних проблем.
- сутність раціональної поведінки споживачів;
- сутність і механізми дії законів попиту і пропозиції;
- критерії стану рівноваги фірми та галузі;
- механізм функціонування і особливості ринків факторів виробництва;

Необхідний обсяг вмінь для одержання позитивної оцінки: у результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні вміти:

- аналізувати, порівнювати, давати оцінку ефективності використання обмежених ресурсів з метою отримання максимального кінцевого результату;
- прогнозувати і робити висновки, володіючи сучасною макроекономічною ситуацією в країні;
- визначити рівень ефективності виробництва на підприємстві;
- володіти методикою визначення оптимального об'єму випуску і передумови максимізації прибутку фірми.
- провести порівняльний економічний аналіз різних (альтернативних) варіантів використання наявних виробничих ресурсів;
- використовувати отримані теоретичні знання для аналізу розвитку суспільства.

12.3 Критерії оцінювання роботи студента протягом семестру:

Критерії оцінювання роботи студента протягом семестру з дисципліни політичної економії визначаються оцінками «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».

Оцінка **«Відмінно»** (А): 90 - 100 балів виставляється за таких умов:

- 1) творчий підхід до засвоєного матеріалу, повнота і правильність виконання завдання;
- 2) вміння застосовувати різні принципи й методи в конкретних ситуаціях;
- 3) глибокий аналіз фактів і подій, спроможність прогнозування результатів від прийнятих рішень;
- 4) чітке, послідовне викладення відповіді на папері;
- 5) вміння пов'язати теорію і практику.

Оцінка **«Добре»** (В): 83 - 89 балів виставляється за наступних умов:

- 1) мають місце деякі неprincipові помилки несуттєвого характеру у викладі відповідей при повних знаннях програмного матеріалу;
- 2) переважання логічних підходів перед творчими у відповідях на питання;
- 3) вміння пов'язати теорію з практикою.

Оцінка **«Добре»** (С): 75 - 82 балів виставляється за наступних умов:

- 1) мають місце деякі неprincipові помилки несуттєвого характеру у викладі відповідей при повних знаннях програмного матеріалу;
- 2) переважання логічних підходів перед творчими у відповідях на питання;
- 3) не завжди правильне прогнозування подій від прийнятих рішень;
- 4) вміння пов'язати теорію з практикою.

Оцінка **«Задовільно»** (Б): 68 - 74 балів виставляється за наступних умов:

- 1) репродуктивний підхід до засвоєвання та викладання матеріалу;
- 2) недостатня повнота викладання матеріалу;
- 3) нечітке викладання матеріалу на папері, порушення логічної послідовності при викладі матеріалу.

Оцінка **«Задовільно»** (Е): 60 - 67 балів виставляється за наступних умов:

- 1) репродуктивний підхід до засвоєвання та викладання матеріалу;
- 2) недостатня повнота викладання матеріалу;
- 3) неглибокі знання основного матеріалу, наявність великої кількості неточностей у викладі матеріалу;
- 4) нечітке викладання матеріалу на папері, порушення логічної послідовності при викладі матеріалу.

Оцінка **«Незадовільно»** (FХ): 1 - 59 балів виставляється за наступних умов:

- 1) відсутність знань з більшої частини матеріалу, погане засвоєння принципів положень курсу;
- 2) наявність грубих, принципівих помилок при виконанні отриманих завдань;
- 3) неграмотне і неправильне викладення відповідей на папері.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 - 100	Відмінно	Зараховано
75 - 89	Добре	
60 - 74	Задовільно	
0 - 59	Незадовільно	Не зараховано

13. Методичне забезпечення

1. Мельникова, В. І. Макроекономіка : навчальний посібник / В.І.Мельникова, О.П. Мельникова, Т.В. Сідлярчук, І.Ю. Тур. - Харків: Нац. аерокосм. ун-т «ХАІ». - 2009.
2. Хмель, С. М. Мікроекономіка : конспект лекцій / С. М. Хмель, В. І. Хмель - Х.: «ХАІ», 2009-128 с.
3. Хмель, С.М. Мікроекономіка : задачі, вправи, тести / С. М. Хмель, В. І. Хмель, О. В. Зіброва - Х.: «ХАІ», 2016 - 60 с.
4. Хмель, С.Н. Микроэкономика : учебное. пособие / С. М. Хмель, В. І. Хмель - Х.: «ХАІ», 2002 - 56 с.
5. k601@khai.edu - електронний ресурс, на якому розміщено навчально-методичний комплекс дисципліни, який включає в себе:
Обов'язкові складові:
 - робоча програма дисципліни;
 - конспект лекцій, підручники (навчальні посібники), в тому числі в електронному вигляді, які за змістом повністю відповідають робочій програмі дисципліни;
 - методичні вказівки та рекомендації для виконання курсових робіт та проектів, розрахункових та розрахунково-графічних робіт, лабораторних та практичних робіт, а також рекомендації для самостійної підготовки;
 - тематики індивідуальних завдань;
 - приклади розв'язування типових задач чи виконання типових завдань;
 - питання, тести для контрольних заходів;
 - каталоги інформаційних ресурсів.

14. Рекомендована література Базова

1. Базилевич, В. Д. Макроекономіка. Практикум: навчальний посібник для вузів / В. Д. Базилевич, К. С. Базилевич, Л. О. Баластрик . - 2-ге вид., перероб. і доп. - Київ : Знання, 2012. - 550 с.
2. Базилевич, В. Д. Макроекономіка: Учебник / В. Д. Базилевич, Е. С. Базилевич, Л. А. Баластрик ; под ред. В. Д. Базилевича. - К. : Знання. - 2015. - 694 с.
3. Гронтковська, Г. Е. Макроекономіка. Практикум: навчальний посібник для вузів / Г. Е. Гронтковська, А. Ф. Косік . - Київ : ЦУЛ, 2011. - 400 с.
4. Довгаль, Е. А. Микроэкономика: учебное пособие для студентов экономических специальностей / Е. А. Довгаль . - Харків: Издательство НУА, 2010. - 299 с.
5. Залюбінська, Л. М. Мікроекономіка: навчальний посібник для вузів / Л. М. Залюбінська, М. Л. Скорик . - Одеса: АстроПринт, 2011. - 317 с.
6. Калініченко, О. В. Макроекономіка: навчальний посібник для вузів / О. В. Калініченко, О. Д. Плотник . - Київ : ЦУЛ, 2010. - 655 с.
7. Лисюк, В. С. Макроекономіка: навчальний посібник / В. С. Лисюк, Т. П. Лисюк . - Львів : Новий Світ-2000, 2013. - 353 с.
8. Мельникова В. І. та ін. Мікроекономіка. - К.: ВД "Професіонал", 2005. - 400 с.
9. Наливайко А. П. Практикум з мікроекономіки до підручника "Мікроекономіка" / А. П. Наливайко, Є. В. Прохорова. - Київ : КНЕУ, 2013. - 522 с.
10. Носик, О. М. Мікроекономіка : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О.М.Носик - Х. : НФаУ. - 2014. - 176 с.
11. Оверченко, В. І. Мікроекономіка: навчальний посібник./ В. І. Оверченко, З. М. Мажак, М. І. Софій - Івано-Франківськ:Лілея НВ. - 2015. - 348 с.

12. Пилипенко, В. В. Мікроекономіка . Курс лекцій : навчальний посібник для вузів / В. В. Пилипенко . - Львів : Новий Світ-2000, 2010 . - 278 с.
13. Рудий, М. М. Мікроекономіка: навчальний посібник для вузів / М. М. Рудий . - 3-тє вид., випр. й доп . - Київ: Каравела, 2012. - 359 с.
14. Тарасевич, Л. С. Микроэкономика : учебник для бакалавров / Л. С. Тарасевич, П. И. Гребенников, А. И. Леусский. - 7-е изд., перераб. и доп. - М. : Юрайт. - 2015. — 543 с.

Додаткова

1. Вдовіна, Г. О. Аналіз ринку праці: пропозиція та попит на неї / Г. О. Вдовіна. - Л.: Вид. ЛНУ імені Івана Франка. - 2011. - 145 с.
2. Дружиніна, В.В. Мікроекономіка: навчальний посібник / В. В. Дружиніна, О. І. Черноус. - Харків: Друкарня Мадрид. - 2015. - 256 с.
3. Історія економіки та економічної думки. Політична економія. Мікроекономіка. Макроекономіка [Текст]: Навч. посіб. 2-ге вид. перероб. Та доп. / Мацелюх Н.П., Максименко І.А. - К.: «Центр учбової літератури», 2014. - 382 с.
4. Канцір, І.А. Макро-мікроекономіка: від теорії до практики : навчальний посібник / І.А. Канцір, О. І. Кліпкова, Л. В. Іванець . - Львів : Новий Світ-2000, 2012. - 443 с..
5. Кравченко О. А. Мікроекономіка: теорія і практикум : навч. посіб. / О. А. Кравченко. - Одеса : Астропринт, 2014. - 255 с.
6. Кулішов, В. В. Макроекономіка (основи теорії і практики) / В. В. Кулішов. - Львів: Магнолія плюс. - 2014. - 252 с.
7. Макконелл, К. Р. Экономикс: принципы, проблемы и политика: пер. с 14-го англ. изд. / К.Р.Макконелл, С.Л. Брю. - М.: ИНФРА-М, 2002. - 972 с.
8. Мікроекономіка: навчальний посібник / К. Я. Петрова, Н. Г. Ушакова, М. М. Кім, М. А. Садиков, В. О. Гончарова. - Харків: Видавництво Харківського державного університету харчування та торгівлі, 2010. - 200 с.
9. Мікроекономіка: Курс лекцій: Навчальний посібник / В.В. Пилипенко. - Львів: Новий Світ- 2000, 2010. - 280с.
10. Нестерова, А. А. Макроекономика: учебно-методический комплекс / А. А. Нестерова. - Минск : Издательство Белорусского университета, 2013. - 272 с.
11. Нілова, Н.М. Мікроекономіка : навчальний посібник / Н. М. Нілова, Д. В. Гончарук. - Суми: ФОП Наталуха А С. - 2015. - 136 с.
12. Поплавська, Ж. В. Мікроекономіка. Теорія і практика управлінської економіки : навчальний посібник / Ж. В. Поплавська, О. Й. Криса. - Київ : Алерта, 2012 . - 271 с.
13. Пушкаренко П.І. Теоретичні основи сучасної макроекономіки: навчальний посібник / Пушкаренко П.І., Несветов О.О., Кочубей Р.В.- Суми: Університетська книга, 2016. - 331 с.
14. Федоренко В. Г. Макро- та мікроекономіка теоретичні аспекти: навч.-метод. посіб. для самостійного вивчення дисципліни / В. Г. Федоренко, М. П. Денисенко. - Київ : Алерта, 2013. - 727 с.
15. Філатов В. М. Національна економіка : навч. посіб. / В. М. Філатов, Н. І. Бережна, М. С. Бріль. - Харків : Вид. ХНЕУ, 2010. - 200 с.
16. Филюк Г. М. Конкуренція і монополія в епоху глобалізації : монографія / Г. М. Филюк. - Житомир : Видавництво ЖДУ імені І. Франка, 2009. - 404 с.
17. Шабанов. Р. І. Концептуальні засади соціального захисту від безробіття : монографія / Р. І. Шабанов. - Харків : ХНАДУ, 2015. - 359 с.
18. Мэнкью Н. Г. Принципы микроэкономики: Пер. с англ. 2-е изд. - СПб.: Питер, 2005. - 560 с.
19. Нуреев Р. М. Курс микроэкономики 2-е изд. - М.: Норма, 2005. - 576 с.

15. Інформаційні ресурси

Сайт науково-технічної бібліотеки

Національного аерокосмічного університету ім. М.С. Жуковського «ХАІ»

http://library.khai.edu/catalog?clear_all_params=0&mode=DocBibRecord&lang=ukr&caller_mode=BookList&themes_basket=&ttp_themes_basket=519&ext=no&theme_path=0&author_fld=&docname_fld=&docname_cond=1&year_fld=1&year_fld2=&edu_fld=&isbn_fld=&lang_list=0&pubplace_fld=&publisher_fld=&bbc_fld=&issn_fld=&annotation_fld=&volume_fld=&part_fld=&responsibility_fld=&theme_cond=all_theme&litttype_list=0&theme_list=0&disciplines_earch=yes&discipline_list=519&tpage=1&step=20&faculty_list=0&department_list=31&speciality_list=0&knmz_doctype_list=39%2C40&speciality_knmz_list=0&sillabus_list=0&knowledgearea_list=0&qualificationlevel_list=27469&initiator_mode=KNMZ&full_searchfld=&ecopy=0&combiningAND=1&is_ttp=0&print_basket=%2C&docid=510530308&doctoselect=0&doctoselect=0&doctoselect=0&doctoselect=0